Zoektocht naar een waterloop

Langs het water in de vallei van het Roodklooster in Oudergem

Wandeling van 5 km (+/- 2u30')

Vertrek: station Herrmann-Debroux in Oudergem: metro en tram 94. Vertrekken kan ook aan het Roodklooster.

Langs het water in de vallei van het Roodklooster in Oudergem

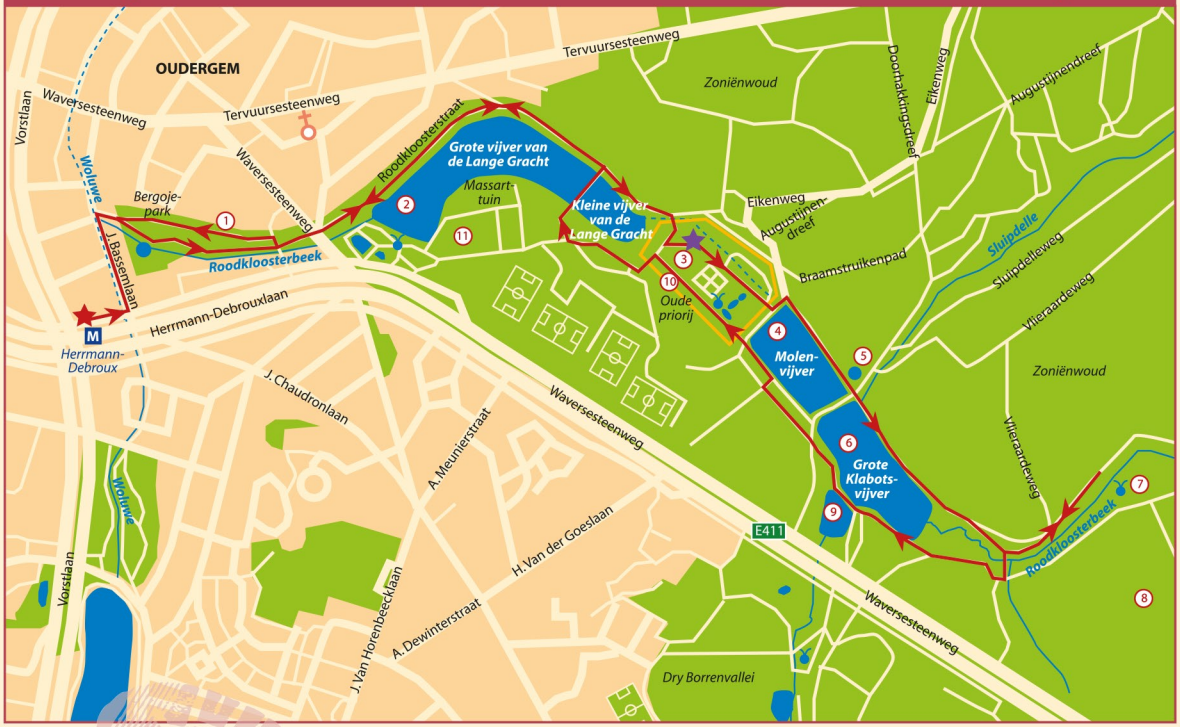

Legende

- Groene zone
- Plas of vijver
- Waterlopen
- Ondergrondse waterlopen
- Bron
- Ommuring van het klooster
- Kerk
- Vertrek
- Alternatief vertrek
- Traject
- Aandachtspunt

Tijdens deze wandeling volg je de Roodkloosterbeek, een belangrijke zijloop van de Woluwe. De waterloop dankt zijn naam aan de priorij die meer dan 600 jaar geleden door monniken gesticht werd in het Zoniënwoud. Met veel geduld hebben ze de natte valleigronden ontgonnen en bewerkt. Een mooi gebouwenpatrimonium getuigt nog van hun aanwezigheid. Maar de plek is niet alleen bijzonder vanuit historisch oogpunt. Ook landschappelijk en op vlak van natuur is het gebied zo waardevol dat het opgenomen werd in het Europese netwerk Natura 2000. Geniet van je wandeling!

Roodkloosterbeek

1. Langs de beek in het Bergojepark

★ Bij de uitgang van de metro laat je het grote kruispunt achter je en volg je de Hermann-Debrouxlaan. Al vrij snel sla je de eerste straat linksaf, de Jacques Bassemstraat. Volg die straat tot je na 200 meter aan het Bergojepark komt ①. Dit bomenrijke park met een uitgesproken reliëf is een restant van het Zoniënwoud. Ga het park binnen en volg het pad naar rechts langsheen de beek. Op de helling aan je linkerkant groeien veel soorten bomen (eiken, esdoorns, beuken, …).
Rechts ontwaar je in een natte zone een vijvertje.

Ponton op de Grote Vijver van de Lange Gracht

Bij de uitgang van het park ga je aan de splitsing rechtdoor. Steek de Waversesteenweg over en ga naar de parking rechts. Daar neem je de Roodkloosterstraat en gelijk kom je in het Roodkloosterpark. Iets verder komt de Roodkloosterbeek in de Grote vijver van de Lange Gracht ②. Vanop het houten ponton kan je dichter bij het water komen en er de vele vogels observeren die er leven (blauwe reiger, waterhoen, mandarijneend, …). Na zo'n 600 meter in de dreef, bereik je aan het einde van een tweede vijver de gebouwen van de oude priorij van het Roodklooster ③.

De mandarijn-eend

Deze eend is afkomstig uit Azië en werd in de 19de eeuw in Europa geïntroduceerd als siervogel. Het verenkleed van het mannetje is heel opvallend gekleurd. In de lente bouwt hij een nest in een boomholte, soms op 10 meter boven de begane grond!

2. De voormalige priorij van het Roodklooster

Sla rechtsaf. Steek de beek over en ga dan het kloosterdomein binnen via de ingangspoort. Al vele jaren is men bezig met de restauratie en renovatie van zowel de tuinen als de gebouwen en het resultaat mag gezien zijn. Naar links kom je op een grote open ruimte met grind. ★ Voor de kloostertuin zie je een imposant gebouw. Daar sliepen ooit de monniken. Ga naar het mooie fonteintje dat gevoed wordt met bronwater uit de buurt. Het witte huisje links, het zgn. Huis van de Portier, biedt nu onderdak aan de biologische brasserie 'Le Relais Forestier' en een onthaal voor bezoekers.

Volg het pad naar rechts, eerst langs een jonge boomgaard en daarna langs een moestuin. Voorbij de moestuin blijf je op het grindpad rechtdoor stappen en niet zo veel verder kom je bij het charmante Molenaarshuis, waaronder de Roodkloosterbeek vroeger verdween. Het huis is gebouwd met kalksteen uit groeves uit de buurt. In de 19de en 20ste eeuw bood het onderdak aan kunstschilders. De waterval was een tijd lang een badplaats. Voorbij het huis leidt het pad naar de Molenvijver ④ achter de ommuring.

Priorij van het Roodklooster

Water en het klooster

De priorij van het Roodklooster werd in de 14de eeuw gesticht door een groep kluizenaars die hun gemeenschap onder de regel van de heilige Augustinus plaatsten. Hier, diep in de natte vallei, legden ze een netwerk van kanalen aan om het bronwater naar het klooster te brengen. Daar werd het gebruikt om de tuinen en moestuinen te besproeien, de fonteinen, bekkens en het sanitair van water te voorzien en ook voor de bierproductie.

De Molenvijver

3. Vijvers, plassen et natte gebieden

Bij de vijver waar vissers graag een plekje zoeken, ga je eerst naar links, daarna loop je langs de lange zijde van de waterpartij. Op het einde passeer je links een poel, de zgn. 'Klabotspoel' ⑤. Ooit werd die uitgegraven omdat er grond nodig was voor de aanleg van de dijken tussen de vijvers. De grote drijvende bladeren van de gele plomp bedekken een deel van het wateroppervlak. De plant bloeit van juni tot september.

Vijvers in het Brussels gewest

Tegenwoordig zijn er 5 vijvers in de vallei van het Roodklooster. Ooit waren er 15! In Brussel blijven momenteel nog 158 vijvers over. Behalve mooie of aantrekkelijke recreatieplekken, zijn het ook waardevolle natuurlijke bufferbekkens. Oorspronkelijk werden de oudste vijvers aangelegd als kweekvijvers voor vis en als spaarbekkens om de watermolens in werking te zetten.

Natuurgebied

Laat de dijk en het ponton rechts liggen en zet je weg verder langsheen de Grote Klabotsvijver ⑥ met zijn oevers en bermen die er wat wild uitzien. Voorbij de vijver volg je het pad dat naar rechts afbuigt, langs een zone die erkend is als natuurgebied. Dit moerassige deel van de vallei was ooit ook een vijver. Nu kronkelt de beek er doorheen en de wilg, een boom die typisch is voor een natte omgeving, is er goed vertegenwoordigd. Bij de Y-splitsing (70 m) neem je links het korte pad met trapjes naar boven.

4. Aan de rand van het Zoniënwoud

Boven aan het pad ga je naar rechts. De weg naar links, de Vieraardeweg, laat je voor wat hij is en je gaat rechtdoor. Je komt nu in het Zoniënwoud waar de beuk met zijn gladde schors de dominante boomsoort is. Het enorme bosgebied strekt zich uit over de drie gewesten. Hier ben je op de grens tussen Brussel en Vlaanderen. Na een honderdtal meter bereik je rechts een knuppelpad dat je helemaal tot beneden in de natte vallei voert. Daar vind je de Keizersbron. Haar naam verwijst naar Keizer Karel die er in de 16de eeuw naar het schijnt zijn dorst is komen lessen ⑦.

Keer op je passen terug en aan het kruispunt met de Vlieraardeweg neem je eerst het korte weggetje met trappen links, daarna ga je nog eens naar links. Neem de brug over de Roodkloosterbeek en volg het pad naar rechts. Na een knuppelpad gaat het pad naar boven. Eenmaal boven sla je rechtsaf en wandel je een tijdje langs de grote vijver. Aan de Y-splitsing ga je naar rechts, richting Kleine Klabotsvijver ⑨. Deze vijver wordt gevoed door een beek die ontspringt in de vallei van de Drie Fonteinen (aan de andere kant van de steenweg). Volg de dijk tussen de twee vijvers. Eens op een breed pad sla je eerst rechtsaf en daarna linksaf, langsheen een weide. Aan het kruispunt ga je naar rechts en daarna direct naar links. Je bent nu op het pad naast de Molenvijver.

Grote Klabotsvijver

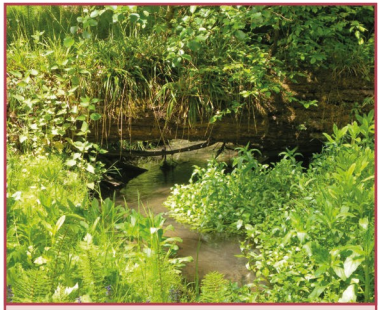

De vorming van grondwater

Op het plateau niet ver hier vandaan ⑧ infiltreert regenwater eerst doorheen een leemlaag, dan door een dikkere zandlaag en blijft uiteindelijk bovenop een ondoordringbare kleilaag staan. Dat water accumuleert in de zandlaag en vormt er een waterlaag die zich langzaam verplaatst. Aan de voet van de heuvel komt het water opnieuw boven de grond in de vorm van bronnen en uitsijpelingen.

Beuk in herfstomaat

Grote Vijver van de Lange Gracht

5. Een domein met verschillende activiteiten

Aan een splitsing passeer je de nieuwe omheiningsmuur en kom je opnieuw op het domein van de priorij. Na 70 meter kan je op je rechterkant naar drie visvijvers lopen die gevoed worden door een bron en door grondwater. Neem terug het pad en wandel doorheen een gebied waar de monniken vroeger aan landbouw deden ⑩. In de gebouwen zijn nu kunstenaarsateliers, de vzw Paard en Bos (in de stallingen) en op het einde rechts het Kunstencentrum Roodklooster.

Bij de oude graanschuur ga je naar links en verlaat je het ommuurde domein. Sla rechtsaf. Het pad links neem je niet, maar je wandelt verder op de kasseiweg, langsheen een speeltuin. Daar voorbij kom je aan een kruispunt waar ook een ingang is naar de Botanische Tuin Jean Massart (tijdens de week open tot 15u) ⑪. Aarzel niet om er het arboretum of de medicinale en kruidentuin te gaan bewonderen. Anders neem je het pad rechts dat naar beneden naar de vijvers leidt. Steek de dijk over die de vijvers van elkaar scheidt en volg het pad links naar boven, terug naar de asfaltweg. Dit is opnieuw de Roodkloosterstraat. Volg de dreef naar links tot je terug op de Waversesteenweg komt.

Steek de steenweg over en neem het grindpad recht voor je. Na 60 meter ga je bij het kruispunt een eindje naar boven, daarna neem je links het pad dat je terug naar het Bergojepark brengt. Het pad gaat omhoog tot het bovenste van het talud en daalt daarna naar beneden om de uitgang van het park te bereiken. Hier, onder de Jacques Bassemstraat, mondt de Roodkloosterbeek uit in de Woluwe. Om terug te keren naar de halte Hermann-Debroux sla je in de Jacques Bassemstraat linksaf.

Visvijvers bij het Huis van de Priorij

Een plek waar geschiedenis, natuur en kunst versmelten

Het uitgestrekte domein in de vallei van het Roodklooster moet de bescherming van het natuurlijk en architecturaal patrimonium koppelen aan toegankelijkheid voor steeds meer bezoekers. Dankzij een netwerk aan paden en wegen en talrijke infopanelen kan de bezoeker genieten van de vele schatten die deze uitzonderlijke plek rijk is. Nieuwe renovaties en restauraties zullen het belang van het Roodklooster in de toekomst alleen maar doen toenemen.
Ook een aantal initiatieven en organisaties hebben er een aanbod voor de bezoeker:

- **Leefmilieu Brussel**: het is de taak van de administratie om de waterlopen, vijvers en natte gebieden goed te beheren, beter toegankelijk te maken met behoud van biodiversiteit, landschappen te valoriseren en overstromingen te voorkomen. Op vaste data organiseren de parkwachters wandelingen. *www.leefmilieu.brussels*
- **Kunstencentrum Roodklooster**: behalve tentoonstellingen organiseert het Kunstencentrum ook animaties en bezoeken om het Roodklooster beter te leren kennen. *www.rouge-cloitre.be*
- **De Botanische Tuin Jean Massart**: er is een vast aanbod van bezoeken met gids (thematische bezoeken). Voor groepen kan het ook het hele jaar door op afspraak. *www.ulb.ac.be (klik op 'Musées de l'ULB')*
- **Relais Forestier & Jardin des moines**: de brasserie is open van woensdag tot zondag, vanaf 11u. *www.lejardindesmoines.blogspot.be*

***Coördinatie Zenne-Coordination Senne** is een werkgroep en partner van Grenzeloze Schelde en groepeert verenigingen en personen die in de 3 gewesten van het Zennebekken actief zijn. Samen ijveren ze voor een geïntegreerd en duurzaam beheer van de waterlopen en de natte natuur in het Zennebekken. Op aanvraag begeleidt Coördinatie Zenne je tijdens deze wandeling of langs een andere waterloop in het Zennebekken. Contacteer ons!*

€ 0,50

Met de steun en/of medewerking van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de gemeente Oudergem. Met dank aan Leefmilieu Brussel voor het nalezen van de tekst.

Coördinatie Zenne vzw
Coordination Senne asbl
Akenkaai 2bis - 1000 Brussel
Tel. 02 206 12 07
contact@coordinatiezenne.be
www.coordinatiezenne.be

februari 2018